

رامین ندری

دکترشناس ارشد مدیریت ورزشی و دبیر تربیت بدنی

مهدی فتحی

کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی و آموزگار ابتدایی

یادگیری خارج از کلاس چیست؟

یادگیری خارج از کلاس مفهومی آموزشی است که اولین بار لورن رزنیک در سخنرانی ریاست جمهوری سال ۱۹۸۷ مطرح کرد. یادگیری خارج از کلاس به معنای استفاده از مکان‌هایی به جز مدرسه برای آموزش و یادگیری است. مکان می‌تواند به یک موقعیت، فعالیت یا کارگاه اشاره داشته باشد، اما صرف‌نظر از اینکه یادگیری خارج از کلاس کجا انجام می‌شود، هدف آن یکسان است: ایجاد تجربه یادگیری واقعی برای دانش‌آموزان که آن‌ها را برای موفقیت در زندگی فراتر از مدرسه آماده کند. یادگیری خارج از کلاس دریچه‌ای به سوی دنیای بیکران دانش و تجربه‌های نو می‌گشاید و فراتر از کتاب‌ها و درس‌های نظری، دانش‌آموزان را با چالش‌ها و مسائل واقعی آشنا می‌کند. این نوع یادگیری، با رویکردی فعال و مشارکتی، زمینه را برای شکوفایی خلاقیت، تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسئله در دانش‌آموزان فراهم می‌آورد و به آن‌ها کمک می‌کند به شهروندانی مسئول، متعهد و خلاق تبدیل شوند. در مطالعه مرکز ملی تحقیقات ارزیابی، استانداردها و سنجش دانشجویان دانشگاه کالیفرنیا، لس‌آنجلس که گلدسمیت و همکاران (۲۰۰۷) انجام دادند، ثابت شد یادگیری خارج از کلاس بر علاقه به آموزش و مدرسه می‌افزاید. فعالیت‌های یادگیری خارج از کلاس غالباً تجربی، عملی، تعاملی و کامل‌کننده یادگیری در کلاس هستند و نه تنها می‌توانند به درک عمیق‌تر

عبور از دیوار

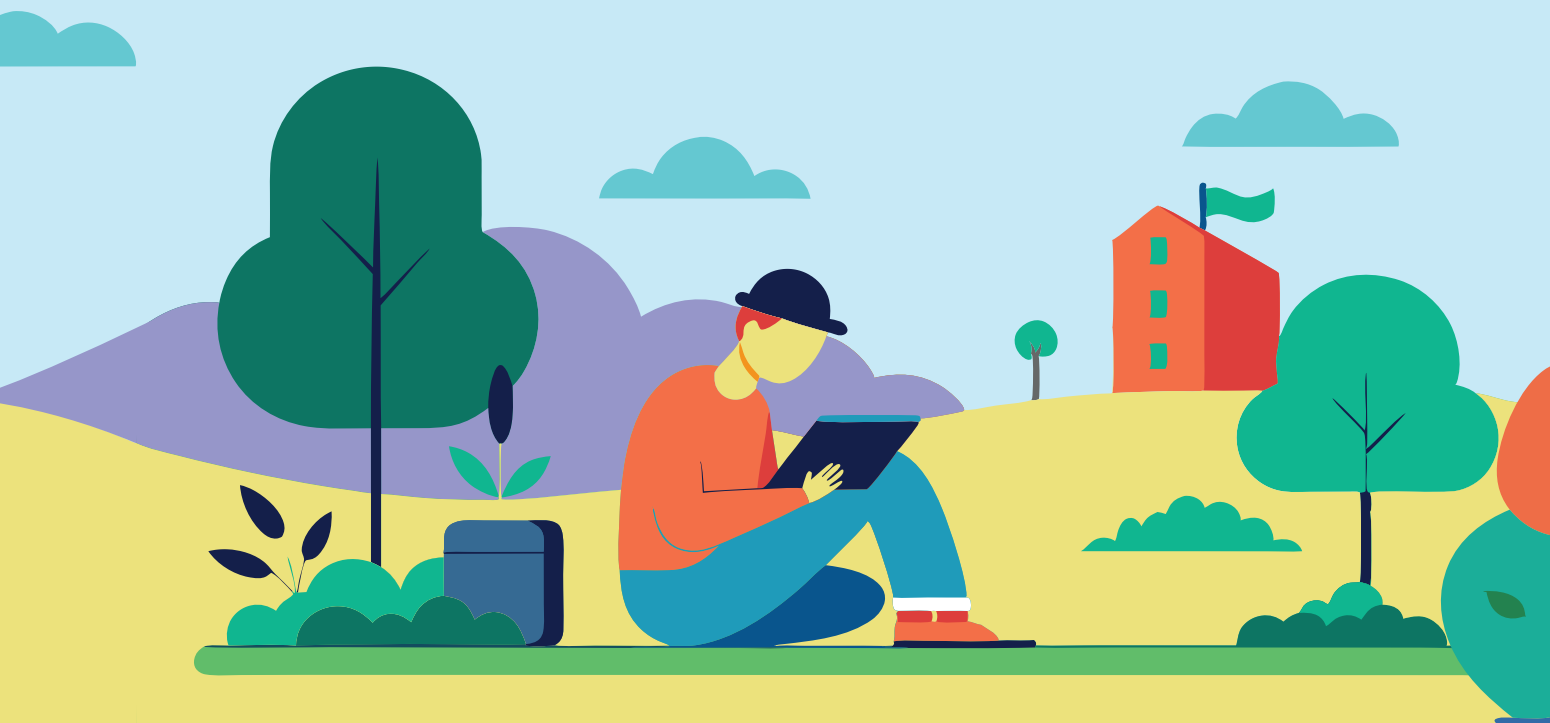
نگاهی به اهمیت یادگیری خارج از کلاس

در دنیای پویای امروز، آموزش صرفاً به چارچوب محدود کلاس درس و کتاب‌های درسی خلاصه نمی‌شود. رویکردهای نوینی در حال ظهورند که مرزهای یادگیری را فراتر برده‌اند و دانش‌آموزان را به دنیای تجربه‌های عملی و عینی پیوند می‌زنند. یادگیری خارج از مدرسه یکی از این رویکردهاست که با ارائه فرصت‌های متنوع و جذاب یادگیری، در پرورش نسل‌های آینده نقشی اساسی ایفا می‌کند. برای کودکان امروز، موفقیت در آینده دیگر صرفاً به «در مدرسه خوب عمل کردن» خلاصه نمی‌شود و مدرسه‌ها نقشی فراتر از آموزش صرف درس‌های کتابی بر عهده دارند. با گام‌نهادن در مسیر یادگیری خارج از کلاس، دریچه‌ای نو به سوی دنیای واقعی برای دانش‌آموزان گشوده و فرصت‌های بی‌شماری برای رشد و شکوفایی استعدادهای آن‌ها فراهم می‌شود. در ادامه یادگیری خارج از کلاس را تعریف و نمونه‌های موفق برنامه‌های یادگیری خارج از کلاس در مدرسه‌های سراسر جهان را بررسی و درباره مزیت‌ها و تأثیر این رویکرد آموزشی بر دانش‌آموزان و جامعه بحث می‌کنیم.

اشاره

۳۶

رشد فناوری آموزشی
شماره ۳ | آذر ماه ۱۴۰۴

مفاهیم دشوار منجر شوند، بلکه می‌توانند زمینه‌ای برای یادگیری در بسیاری از زمینه‌ها نیز فراهم کنند.

◀ مزیت‌های مستقیم و غیرمستقیم یادگیری خارج از کلاس

یادگیری خارج از کلاس می‌تواند به معلمان در ایجاد علاقه به یادگیری، فراهم آوردن زمینه واقعی تدریس مفاهیم و آشنایی دانش‌آموزان با مشاغل گوناگون حوزه علوم، فناوری، مهندسی و ریاضی کمک کند. دانش‌آموزانی که یادگیری خارج از کلاس را تجربه می‌کنند، از عزت نفس و تعامل بیشتر با آموزش خود بهره‌مند می‌شوند. یادگیری خارج از کلاس می‌تواند به بالابردن سطح تحصیلی، بهبود رفتار در کلاس و افزایش مشارکت دانش‌آموزان، از جمله آن‌هایی که در محیط کلاس درس مشارکت کمتری دارند، کمک کند.

هنگام تصمیم‌گیری برای سازمان‌دهی اردوی تحصیلی یا فعالیت یادگیری خارج از کلاس، نوعی تحلیل هزینه‌فایده انجام می‌شود. هزینه‌های مرتبط با هماهنگی یادگیری خارج از کلاس ممکن است شامل اقامت، حمل و نقل، بیمه، هزینه‌های کارگاه آموزشی و زمانی باشد که برای پرکردن برگه‌های اداری صرف می‌شود. مزیت‌های رایج شامل مواردی هستند که انتظار می‌رود دانش‌آموزان از سفر به دست آورند؛ مانند درک بهتر مفهوم یا موضوع. در حالی که تحلیل هزینه‌فایده می‌تواند در تصمیم‌گیری مفید باشد، معلمان غالباً فراموش می‌کنند بسیاری از مزیت‌های مستقیم و

غیرمستقیم ناشی از یادگیری خارج از کلاس را در نظر بگیرند. این موارد ممکن است شامل کاهش مشکلات رفتاری، نگرش پذیرنده‌تر نسبت به تفاوت‌های فرهنگی و تفاوت‌ها، یا کنجکاوی بیشتر نسبت به چشم‌انداز شغلی آینده باشد. همه این‌ها نمونه‌هایی از مزیت‌هایی هستند که تأثیر مثبتی دارند، اما به راحتی قابل اندازه‌گیری نیستند. به همین دلیل، سازمان‌دهی هر اردوی دانش‌آموزی یا سایر تجربه‌های یادگیری خارج از کلاس ممکن است پرهزینه‌تر از آنچه در واقعیت است به نظر برسد.

◀ اجرای یادگیری خارج از کلاس

یادگیری خارج از مدرسه را معمولاً خود مدرسه هماهنگ نمی‌کند. تجربه‌های خارج از مدرسه با مشارکت شرکای اجتماعی مانند موزه‌ها، مؤسسه‌های ورزشی، سازمان‌های غیردولتی و غیره سازمان‌دهی می‌شود. تجربه‌های خارج از مدرسه می‌تواند از یادگیری مشاغل متنوع تا مدرسه تابستانی و شرکت در نمایشگاه‌ها یا رویدادهای گوناگون باشد یا معمولاً در تجربه‌های روزانه، در بعد از مدرسه، با فعالیت‌های خلاقانه مانند رویدادهای هنری، فرهنگی و حتی ورزشی اتفاق بیفتد.

■ روایت‌هایی از تجربه‌های عملی و عینی در زمینه

یادگیری خارج از کلاس در مدرسه‌های کشورهای جهان

مدرسه کیپ‌تاون در آفریقای جنوبی؛ این مدرسه که در یکی از محله‌های فقیرنشین کیپ‌تاون واقع شده است، از رویکردی مبتنی بر تجربه عملی برای آموزش دانش‌آموزان خود

بلکه به قلم‌مو، شمشیر و عصایی جادویی تبدیل می‌شود. فرصت‌هایی پایان‌هستند. معلمان این مدرسه نیز تأثیر مثبت این بازدیدها را بر سلامت شخصی خود مشاهده کرده‌اند.

■ **مهدکودک آنجی در چین:** مهدکودک آنجی در چین بر بازی در فضای باز به عنوان بخش اصلی برنامه درسی خود تأکید دارد. کودکان در طول روز زمان زیادی را در فضای باز می‌گذرانند و در فعالیت‌های متعددی مانند دویدن، بازی با شن و ماسه، بالا رفتن از درختان و کاوش در طبیعت شرکت می‌کنند. مربیان به ندرت مداخله می‌کنند؛ حتی زمانی که کودکان در معرض خطر جزئی قرار می‌گیرند. آن‌ها معتقدند این امر به کودکان کمک می‌کند آزادانه کاوش و کشف کنند و در نتیجه استقلال و خلاقیت خود را پرورش دهند.

■ **مدرسه‌های فنلاند:** در مدرسه‌های فنلاند، یادگیری در فضای باز از سنین پایین شروع می‌شود. مهدکودک‌ها و مدرسه‌های ابتدایی به طور مرتب اردو و فعالیت‌های خارج از کلاس مانند پیاده‌روی در جنگل، بازدید از مزرعه‌ها و باغ‌ها و انجام آزمایش‌های علمی در فضای باز برگزار می‌کنند. معلمان فنلاندی برای یادگیری در فضای باز از برنامه‌ریزی دقیقی استفاده می‌کنند. آن‌ها اهداف یادگیری را مشخص، فعالیت‌های مناسب را انتخاب و منابع لازم را فراهم می‌کنند. معلمان همچنین در طول فعالیت‌ها بر دانش‌آموزان نظارت و از آن‌ها پشتیبانی می‌کنند. یادگیری در فضای باز تنها به دانش‌آموزان در سنین پایین محدود نمی‌شود. در مدرسه‌های راهنمایی و دبیرستان فنلاند نیز از این روش برای آموزش درس‌های گوناگون مانند علوم، ریاضیات، تاریخ و زبان استفاده می‌شود.

استفاده می‌کند. به جای تمرکز صرف بر کتاب‌های درسی، دانش‌آموزان این مدرسه در پروژه‌هایی مانند باغبانی، کارآفرینی و حفاظت از محیط‌زیست شرکت می‌کنند. این فعالیت به آن‌ها کمک می‌کند مهارت‌های حل مسئله، تفکر انتقادی و کار گروهی را در دنیای واقعی توسعه دهند.

■ **مدرسه اوتوارد باوند در ایالات متحده آمریکا:** این مدرسه که در سراسر آمریکا شعبه دارد، برنامه‌های آموزشی تجربی را در فضای باز ارائه می‌دهد. دانش‌آموزان در این برنامه‌ها با چالش‌های فیزیکی و ذهنی متعددی روبه‌رو می‌شوند که به آن‌ها کمک می‌کند مهارت اعتماد به نفس، تاب‌آوری و رهبری خود را تقویت کنند. برخی از فعالیت‌های این برنامه‌ها شامل کوهنوردی، قایق‌رانی و چادر زدن (کمپینگ) هستند.

■ **مدرسه سالترس در انگلستان:** این مدرسه که در حومه لندن واقع شده است، از رویکردی مبتنی بر یادگیری تجربی برای آموزش دانش‌آموزان خود استفاده می‌کند. دانش‌آموزان در این مدرسه به جای گذراندن وقت در کلاس درس، به طور مستقیم در دنیای واقعی یاد می‌گیرند. آن‌ها در پروژه‌هایی مانند کار با سازمان‌های محلی، راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک و انجام تحقیقات علمی شرکت می‌کنند.

■ **مدرسه بریتانیایی برزیل:** در مدرسه بریتانیایی برزیل پردیس سیداد جاردیم، دانش‌آموزان دوره پیش‌دبستانی هر هفته از طبیعت بازدید می‌کنند. با این حال، یادگیری در فضای باز می‌تواند در هر جایی اتفاق بیفتد؛ از محوطه مدرسه تا مناطق مشترک جامعه، از خیابانی شلوغ تا بوستان‌ها و ساحل محلی و ملی، یا از در ورودی خانه تا کل دنیا. تأثیرات مثبت این برنامه بر دانش‌آموزان واضح است و با هر جلسه بیشتر هم می‌شود. کودکان با طبیعت ارتباط برقرار می‌کنند و به صداهایی که می‌شنوند و الگوهایی که در برگ‌ها و گل‌ها می‌بینند بیشتر توجه می‌کنند. آن‌ها در مورد بذرها و نحوه رشد گیاهان سؤالات بیشتری می‌پرسند. همه این لحظات یادگیری ذهن خلاق آن‌ها را تغذیه می‌کند، زیرا می‌توانند تصور کنند که یک قطعه چوب دیگر فقط یک چوب نیست،

منابع

1. Joanne, Price-Camargo) 21 October, 2022). Outdoor Learning. Retrieved from <https://www.nordangliaeducation.com/bcb-brazil/news/2022/10/21/outdoor-learning>
2. Mirjami, Junnikkala (2023). Learning Outside the Classroom in Finland. Retrieved from <https://www.teacheracademy.eu/course/outside-education-in-finland/>
3. Wikipedia (11 December, 2022). Out-of-school_learning. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Out-of-school_learning
4. Hannah Stuart (n.d). The benefits of learning outside the classroom. Retrieved from <https://www.easchooltours.com/blog/the-benefits-of-learning-outside-the-classroom>.
5. Goldschmidt, P., Huang, D., & Chinen, M. (2007). The long-term effects of after-school programming on educational adjustment and juvenile crime: A study of the LA's BEST after-school program. Technical report, National Center for Research on Evaluation, Standards, and Student Testing (CRESST), Los Angeles, CA.